

HANKESUUNNITELMA

Hankkeen tavoite ja tarkoitus

Lieviskänjoen melontareitti -hankkeessa suunniteltu vesistökuunnostus on jatkoa joulukuussa 2022 valmistuneelle Lieviskänkosken kalataloudelliselle kunnostukselle. Lieviskänjoki on Pienen Jukajärven laskujoki, joka laskee Lieviskänjärveen ja edelleen Lieviskänkosken kautta Saimaan Lieviskänlahteen. Lieviskänjoki on sekä Puumalan ja Sulkavan että Sulkavan ja Ruokolahden kuntien rajajoki.

Lieviskänkosken kunnostuksessa purettiin vanha Lieviskänjärven vedenkorkeutta säädellyt pato, joka on korvattu kosken niskalle rakennetulla pohjapadolla. Koskessa olleet vanhat myllyn betonirakennelmat purettiin ja tilalle tuotiin runsaasti erikokoisia kiviä ja kutusoraa. Luonnonmukaistetulla koskialueella aukaistiin kaloille vapaa kulkureitti Lieviskänjärven valuma-alueelta Suur-Saimaalle ja edistetään siten taimenen luontaista lisääntymistä.

Lieviskänjoen melontareitti -hankkeen tarkoituksena on niittäen raivata nyt osin umpeen kasvaneesta väylästä melojille ja retkeilijöille kolmen kunnan yhteinen kulkuväylä. Joen pituus Lieviskänjärvestä Pieneen Jukajärveen on noin 7 km. Lieviskänjoen melontareitti -hankkeella täydennetään Puumalaan perustettuja retkeilyreittejä suojaisalla melontareitillä, joka palvelee myös naapurikuntien liikkuja ja matkailuyrityksiä haja-asutusalueella, jolla reittejä ei ennestään ole. Melontareitti palvelee Puumalan, Sulkavan ja Ruokolahden vakituksia ja vapaa-ajan asukkaita sekä seudulle tulevia matkailijoita.

Suurin osa joen etelärannasta on luonnonsuojelualue, joten melontareitin kunnostus ja lisääntyvä liikkuminen joella ei juurikaan häiritse vakituista tai loma-asumista. Lieviskänjoen suulla lähellä Lieviskänjärveä on kaksi loma-asumiseen ja yksi vakituiseen asumiseen käytetty rantakiinteistö. Joen rantaan ei em. kiinteistöjä lukuun ottamatta ole kaavoitettu rakennuspaikkoja.

Joen kunnostus myös lisää luonnon monimuotoisuutta. Virtavesien kunnostus tähtää niiden ekologisen tilan kohenemiseen. Kalakannat sekä muu eliöstö voivat hyvin, jolloin vesistön arvo myös ihmiselle lisääntyy.

Hanke perustuu Puumalan kunnan keväällä 2022 Ossi Kokilta (Itä-Puumalan osakaskunta, Lieviskän kyläyhdistys) tilaamaan kunnostushankkeen esiselvityksen, jossa todetaan mm seuraavaa: *Lieviskänjoen melontareitti on alueellisesti merkittävä, erämainen melontakohte. Joen suhteellisen hidas virtaus tekee siitä turvallisen melontakohteen myös vähemmän melontaa harjoittaneille. Lisäksi suojainen joki mahdollistaa turvallisen melonnan myös tuulisilla säillä. Lähimmät vastaavat melontareitit sijaitsevat suhteellisen kaukana, koska Saimaan vaikutuksesta alueella ei ole paljoa melontaan sopivia, helposti melottavia jokireittejä. Melontareitti on yleisesti tunnettu ja melojia alueelle tulee pääkaupunkiseudulta saakka, lisäksi joella harjoitetaan myös kaupallista melontaretkeilyä.*

Toimenpiteet ja kunnostettavat kohteet

Ensisijaisin toimenpide on umpeenkasvaneen joenosan raivaaminen jo syksyllä 2023. Tämä mahdollistaa turvallisen kulun paikoin kapealla uomalla. Tarkoituksena ei ole poistaa kaikkea joen

kasvustoa, vaan avata noin kaksi metriä leveä kulkuväylä. Perattavaa kasvustoa on yhteensä noin 600 metrin matkalla. Niitetty kasvusto kerätään joesta ja läjitetään rannalle siten, että siitä ei kulkeudu ravinteita takaisin jokeen. Niitto tehdään kahtena perättäisenä kesänä pysyvemmän tuloksen varmistamiseksi. Lisäksi joessa on yksittäisiä kaatuneita puita, jotka ovat turvallisuussyistä raivattava pois.

Joen matalimmissa kohdissa ja rantautumispaikoilla tehdään tarpeen mukaan myös kasvuston juuriston poistoa ruoppaamalla. Toimet luvitetaan ELY-keskukselle tehtävällä ilmoituksella vesirakennustyöstä ja vesialueen omistajien suostumuksella. Ruoppattava massamäärä on alle 500 m³, jolloin kunnostukselle ei tarvitse hakea AVI:n vesilupaa. Ruoppausmassa läjitetään maanomistajan luvalla niin kauaksi rannasta, ettei ravinteita valu jokeen. Hankkeessa kunnostetaan myös reitin varrella olevat rantautumis- ja levähdyspaikkojen rakennelmat liitteenä olevan esiselvityksen mukaisesti.

Lieviskänjoen melontareitti -hanke jatkuu vuonna 2024 keväällä ja alkukesällä tehtävillä esiselvityksessä listatuilla viidellä tärkeimmällä kunnostuskohteella:

- Kemppilän myllykosken rantautumispaikan kunnostaminen
- Päähiekan rantautumispaikan ja wc:n rakentaminen ja parkkipaikan laajentaminen
- Mikonpolven laavun rantautumispaikan rakentaminen ja tulipaikan uusiminen
- Lieviskänjärven yläpään / joen päättymiskohdan rantautumispaikan rakentaminen
- Lieviskänkosken ohittavan kanootinvetotelan tms. sekä laavun ja vessan rakentaminen

Lisäksi hankkeeseen kuuluvat reitin toisen päätepisteen Savonkaidan lähtöpaikan ja seuraavan rantautumispaikan Savonkaidan laavun kunnostus.

Tarkempi kuvaus kohteista ja tehtävistä toimista selviää liitteenä olevasta kunnostuksen esiselvityksen raportista. Rakennuttamiset tehdään avaimet käteen -urakoina, jolloin kustannukset ovat tiedossa ennen rakentamisen alkamista.

Vesistönsuojelutoimet

Toimenpiteitä myös jokeen tulevan ravinnekuorman minimoimiseksi tarvitaan, jotta kulkureitti pysyy jatkossa avoimena liiasta kasvustosta. Lieviskänjokeen tuleva ravinnekuorma tulee pääosin suoalueilla suoritettavien metsätaloustoimenpiteiden seurauksena. Jokeen virtaavat ojat tulevat n. 90% Metsähallituksen omistamilta alueilta joen pohjoispuolelta.

Metsähallitus on suunnitellut rakentavansa ravinteita pidättävän pintavalutuskentän Lahnasenluhtaan, joka näyttää joen kasvuston perusteella olevan joen suurin ravinnekuormittaja. Suunnitelmaan sisältyy myös Lieviskänjokeen suoraan kaivettujen metsäojien tukkimista. Metsähallitus on myös rajannut joen välittömän lähiympäristön suojelualueeksi hakkuiden ulkopuolelle ja on yleisesti pidättäytymässä avohakkuista turvemaidella.

Tornator Oyj on sopimassa yksityisen luonnonsuojelualueen perustamisesta Lieviskänjoen alaosaan, joen eteläpuolelle. Suojelualue minimoi osaltaan metsätaloustoimenpiteiden vaikutusta joen ravinnekuormaan.

Hankkeen aikataulus

Elokuu/syyskuu 2023

- ruovikon ensimmäinen niitto ja niitetyn kasvuston kerääminen joen uomasta
- kasvuston läjittäminen kompostoitumaan riittävän etäälle joesta
- jokeen kaatuneiden puiden raivaus

Lokakuu 2023

- matalimpien paikkojen ruoppaus tarpeen mukaan

Helmikuu 2024

- rakentajien ja tarvikkeiden kilpailuttaminen

Huhti- ja toukokuu 2024

- rantautumispaikkojen rakentaminen ja kunnostaminen

Elokuu 2024

- ruovikon toinen niitto ja niitetyn kasvuston kerääminen joen uomasta
- kasvuston läjittäminen kompostoitumaan riittävän etäälle joesta

Huhti- ja toukokuu 2025

- rantautumispaikkojen mahdolliset lopputyöt
- opasteiden ja reittikarttojen teko

Lokakuu 2025

- hankkeen loppuraportointi rahoittajalle

Hankkeen alustava kustannusarvio alv. 0%

– joen vesistökuunnostus	7000
– Savonkaidan lähtöpaikka	4000
– Savonkaidan laavu	5000
– Kempvilän myllykoski	1000
– Päähiekkä	7000
– Mikonpolven laavu	1000
– Lieviskän joen suu	3000
– Lieviskänkosken niska	6000
– Opasteet ja esitteet	3000
– ympäristösihteerin palkka-	
<u>kustannus (10% työajasta)</u>	<u>4000</u>
yht.	41000

Hankkeen rahoitussuunnitelma

– haettava tuki / avustus	20500
– Puumalan kunta	6500
– Sulkavan kunta (päättös olemassa)	6500
– Ruokolahden kunta	6500
– <u>Osakaskunnat</u>	<u>1000</u>
yht.	41000

Hankkeelle perustetaan oma menokohta Puumalan kunnan talousarvioon.

Hankkeen hankinnoissa noudatetaan hankintalakia ja Puumalan kunnan hankintaohjeita.

Rahoitussuunnitelma on tehty sillä oletuksella, että hankkeeseen saadaan Veej'jakaja Leaderin kautta 50 % tuki.

Reitin ylläpito kunnostuksen jälkeen

Tulevaisuudessa reitin ylläpidosta ja huollosta vastaavat hankkeeseen kuuluvat kunnat kukin omien rantautumispaikkojen osalta. Huoltoon kuuluu tulipaikkojen puuhuolto, jätehuolto ja vessojen huolto. Rantautumispaikkojen huollosta, ainakin puuhuollon osalta, neuvotellaan paikallisten kyläyhdistysten kanssa.

Opasteet ja esitteet

Painatetaan kaksipuoleinen repäistävä A4-kokoinen esite, jossa toisella puolella on reitin kartta ja toisella puolella tietoa rantautumispaikoista. Rantautumispaikoille laitetaan viitoitus päätieltä. Kunnat lisäävät reitin materiaalin omille nettisivuilleen.